

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

3178

Vragen van het lid **Van Raan** (PvdD) aan de Minister voor Klimaat en Energie over *biomassasubsidies die het kabinet tegen de afspraken in wil verstrekken* (ingezonden 9 juni 2023).

Antwoord van Minister **Jetten** (Klimaat en Energie) (ontvangen 7 juli 2023).

Vraag 1

Kunt u bevestigen dat Vattenfall in 2022 middels de regeling SDE++ een subsidieaanvraag heeft gedaan voor € 395,280,000?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Kunt u de subsidieaanvraag en het besluit openbaar maken en naar de Kamer sturen?

Antwoord 2

De belangrijkste informatie wat betreft afgegeven SDE-beschikkingen wordt weergegeven op de website van RVO. Dit geldt ook voor deze beschikking. Volledige aanvragen en beschikkingen worden niet actief openbaar gemaakt. Voor het volledig openbaar maken van SDE++-dossierinformatie op verzoek van een belanghebbende is toetsing aan de Wet open openheid (Woo) vereist. Voor dit dossier is een Woo verzoek ingediend. Er loopt een zienswijze procedure en daarna wordt door RVO besloten of de gevraagde stukken openbaar gemaakt moeten worden, met inachtneming van de uitzonderingen van hoofdstuk 5 uit de Woo. Als besloten is dat de stukken openbaar gemaakt moeten worden, worden deze gepubliceerd op de website rijksoverheid.nl/documenten en is dit voor iedereen openbaar.

Vraag 3

Gezien de maximale subsidiebeschikking voor aanvragen van de SDE++ 2022 regeling verstreken is (maximaal 26 weken vanaf 6 oktober 2022), kunt u bevestigen of Vattenfall wel of niet een positieve beschikking heeft ontvangen voor haar subsidieaanvraag?

¹ RVO, april 2023, «Eindstand SDE++ 2022». (<https://www.rvo.nl/subsidies-financiering/sde/aanvragen/feiten-en-cijfers>).

Antwoord 3

Ja, Vattenfall heeft een positieve beschikking gekregen, dit is ook opgenomen in het overzicht van projecten in beheer beschikbaar via de website van RVO².

Vraag 4 en 5

Op grond waarvan is Vattenfall uitgezonderd van de stop op nieuwe biomassasubsidies?

Hoe kan het dat een bedrijf als Vattenfall, die op haar website verklaart nog geen definitief besluit te hebben genomen over de bouw van een biomassa-centrale (in Diemen), wel in aanmerking komt voor subsidies die niet meer verstrekt zouden worden?

Antwoord 4 en 5

Er is geen sprake van een uitzondering voor Vattenfall. Conform het afbouwpad gold in de SDE++ 2022 de eis dat warmte hoogwaardig (wat wil zeggen hoger dan 100 graden) moet zijn bij het gebruik van houtige biomassa. De categorie waarvan Vattenfall gebruik heeft gemaakt is «Ketel op houtpellets voor stadsverwarming ≥ 10 MWth». Deze is aangekondigd in de kamerbrief over de openstelling van de SDE++ 2022 (Kamerstuk 31 239, nr. 342). Het gaat in dit geval om een project voor een bestaand stadsverwarmingsnet dat werkt op deze hoge temperaturen. Om die reden voldeed het aan de subsidievoorwaarden van 2022. Een definitief besluit voor de bouw van een centrale is niet nodig en meestal ook niet mogelijk voor de aanvraag van een SDE-subsidie. Dit geldt overigens voor alle categorieën in de SDE++ regeling. In de SDE++ 2023 bouwen we de rol van houtige biomassa nog verder af. Ook toepassingen op hoge temperatuur voor de gebouwde omgeving en tuinbouw komen sinds deze ronde niet meer in aanmerking voor subsidie.

Vraag 6

Klopt het dat als Vattenfall de biomassasubsidie op onrechtmatige gronden heeft verkregen het subsidiebesluit dient te worden teruggedraaid?

Antwoord 6

Ik heb geen redenen om te veronderstellen dat de subsidie op onrechtmatige gronden is verkregen.

Vraag 7

Op welke gronden zou Vattenfall het subsidie bedrag kunnen houden?

Antwoord 7

Het project voldoet aan de voorwaarden en komt in aanmerking voor subsidie. Voor het project wordt alleen subsidie uitgekeerd als het ook daadwerkelijk gerealiseerd wordt en produceert. Overigens is het niet waarschijnlijk dat ook in dat geval de installatie het volledige bedrag aan subsidie zal ontvangen. Een SDE-beschikking is een reservering. De uit te keren subsidie is waarschijnlijk aanzienlijk lager doordat het bedrag waarvoor is ingediend wordt gecorrigeerd voor de marktprijs van energie en de ETS-voordelen.

Vraag 8

Kunt u uitleggen wat de maatregel «Negatieve emissies door BECCS en andere technieken», die in de tabel met aanvullende klimaatmaatregelen staat, inhoudt en hoeveel geld het kabinet voornemens is hiervoor uit te trekken?

Antwoord 8

De maatregel betreft generieke stimulering van negatieve emissies. Bij deze maatregel zijn afvalverbrandingsinstallaties (AVI's) uitgesloten, omdat er voor negatieve emissies bij AVI's een separate maatregel is opgenomen in het voorjaarspakket. De maatregel wordt op dit moment nader uitgewerkt. Echter geldt een aantal kaders voor deze maatregel.

² Zie ook: <https://www.rvo.nl/subsidies-financiering/sde/aanvragen/feiten-en-cijfers>.

1. Het doelbereik is begrensd op maximaal 3,5 Mton vooruitlopend op de mogelijke aanpassing van het ETS, waardoor negatieve emissies ook onderdeel worden van het ETS. De Commissie zal hier onderzoek naar doen en in 2026 over rapporteren.
2. De maatregel zal worden vormgegeven als een generieke maatregel. Alle technieken die in aanmerking komen voor deze maatregelen dienen gepaard te gaan met inachtneming of de beoogde inzet in lijn is met de duurzaamheidseisen uit het duurzaamheidskader biograndstoffen en met de Richtlijn Hernieuwbare Energie.
3. Tevens wordt een einddatum van de stimulering van negatieve emissies overwogen.

Op dit moment is nog niet te stellen dat er sprake zal zijn van financiële ondersteuning, waarvoor vanuit de overheid middelen voor beschikbaar gaan worden gesteld. Daarom is in het klimaatpakket bij de Voorjaarsnota 2023 nog geen budget toegekend aan deze maatregel.

Vraag 9

Klopt het dat BECCS, afkorting van «bioenergy carbon capture and storage», bedoeld is voor de afvang en opslag van de emissies die vrijkomen bij elektriciteitsproductie op basis van houtige biomassa? Zo ja, welke elektriciteitsproducenten zullen waarschijnlijk in aanmerking komen voor deze subsidie en vallen kolencentrales hier onder?

Antwoord 9

Bio-Energie en Carbon Capture and Storage (bio-energie en CO₂ afvang en opslag, BECCS) kan inderdaad worden vormgegeven als afvang en opslag van koolstofdioxide bij elektriciteitscentrales die draaien op biograndstoffen. Dit is niet noodzakelijkerwijs de enige techniek om negatieve emissies te bewerkstelligen, dit kan bijvoorbeeld ook via andere technieken die gebruik maken van biomassa zoals vergassing of processen in de chemie waar biogene grondstoffen worden gebruikt en CO₂ als reststroom vrijkomt. De maatregel zal generiek en techniekneutraal worden vormgegeven zodat deze in principe open zal staan voor alle relevante toepassingen.

Vraag 10 en 11

Hoe verhoudt BECCS, dat een biomassasubsidie is in een nieuw jasje, zich tot de in 2021 aangenomen motie Koffeman c.s. over geen subsidies meer op het stoken van houtige biomassa (Kamerstukken I, 35 668, F)?

Hoe verhoudt de inzet van BECCS zich tot de volgende afspraak uit het coalitieakkoord: «We bouwen het gebruik van houtige biomassa voor energiedoeleinden zo snel mogelijk af, waarbij we rekening houden met de kosteneffectiviteit. Biomassa wordt zo hoogwaardig mogelijk ingezet aan de hand van de cascaderingsladder.»?

Antwoord 10 en 11

Hoe het kabinet invulling geeft aan de motie-Koffeman heb ik uiteengezet in mijn brief van 22 april 2022³. In het coalitieakkoord is afgesproken dat het gebruik van houtige biomassa voor energiedoeleinde zo snel mogelijk wordt afgebouwd en dat biograndstoffen zo hoogwaardig mogelijk ingezet worden aan de hand van de cascaderingsladder. Er is een substantieel verschil tussen de inzet van biograndstoffen voor energiedoeleinden, en de inzet van biograndstoffen voor het bewerkstelligen van negatieve emissies. Door afvang en opslag van CO₂ kunnen met de inzet van biograndstoffen negatieve emissies bewerkstelligd worden, waardoor de ingezette biograndstoffen bijdragen aan de transitie naar een klimaatneutrale samenleving in 2050.

Vraag 12

Op welke manier draagt het subsidiëren van CO₂-afvang en opslag bij de inzet van houtige biomassa bij aan het zo snel mogelijk afbouwen van houtige biomassa voor energiedoeleinden en hoe draagt het bij aan het stimuleren van de biodiversiteit?

³ Zie ook: Kamerbrief over beleidsinzet biograndstoffen | Kamerstuk | Rijksoverheid.nl.

Antwoord 12

De maatregel generieke stimulering van negatieve emissies wordt op dit moment nader uitgewerkt. CO₂ afvang en opslag komt mogelijk in aanmerking voor deze maatregel, indien dit bijdraagt aan het bereiken van negatieve emissies. Voor de generieke maatregel geldt dat aan de geldende kaders voldaan moet worden, zoals het duurzaamheidskader biograndstoffen en de Richtlijn Hernieuwbare Energie. Op deze wijze wordt de biodiversiteit afdoende geborgd.

Vraag 13

Waarom zet Nederland nu al in op BECCS, terwijl de doelstelling voor de Europese Unie als geheel in 2023 5 miljoen ton CO₂ per jaar is, wat de helft is van de totale CO₂-emissie van de RWE Eemshavencentrales bij 100% overschakeling naar biomassa?

Antwoord 13

De negatieve emissies die het gevolg zijn van deze maatregel kunnen niet alleen bijdragen aan het Nederlandse klimaatdoel voor 2030, maar zijn met name ook nodig om in 2050 tot een klimaatneutrale samenleving te komen.

Vraag 14

Bent u op de hoogte van het standpunt van Comité Schone Lucht, Leefmilieu en MOB in samenwerking met de internationale NGO coalitie tegen biomassa, dat energieopwekking door biomassaverbranding niet klimaatneutraal is en dat certificering van houtpellets op basis van zogenaamd duurzaam bosbeheer dit systeem dus nooit duurzaam kan maken? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 14

Ik ben op de hoogte van dit standpunt. Ik spreek op reguliere basis met verscheidende ngo's over de beleidsinzet rond de duurzaamheid van biograndstoffen.

Vraag 15

Bent u ook van mening dat, om de redenen uit vraag 13, langlopende biomassasubsidies zo snel mogelijk gestopt moeten worden, net zoals de nieuwe biomassasubsidies begin vorig jaar? Zo nee, waarom niet en hoe verhoudt uw standpunt zich tot de aangenomen motie Koffeman c.s. over geen subsidies meer op het stoken van houtige biomassa?

Antwoord 15

Het kabinet volgt ten aanzien van de inzet van biograndstoffen het afbouwpad voor houtige biograndstoffen voor laagtemperatuurwarmte zoals met uw Kamer gecommuniceerd op 22 april 2022. In deze brief wordt ook ingegaan op de invulling van de motie-Koffeman c.s.

Vraag 16

Bent u het ermee eens dat bestaande en nieuw aangescherpte duurzaamheidseisen binnen de nieuwe REDIII ten aanzien van biomassaverbranding voor energieopwekking om de redenen genoemd in vraag 13, niet voldoen om biomassa als duurzaam te classificeren? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 16

Het kabinet is van mening dat er een belangrijke rol is weggelegd voor de inzet van duurzame biograndstoffen voor het bereiken van een klimaatneutrale en circulaire samenleving in 2050. Biograndstoffen kunnen in Nederland alleen als duurzaam worden gerekend wanneer deze voldoen aan strenge duurzaamheidseisen. Dit wordt onderschreven door rapporten van de IPCC, PBL en de SER. De inzet van duurzame biograndstoffen voor energietoepassingen wordt als klimaatneutraal geclassificeerd omdat de emissies van de ingezette biograndstoffen in Nederland worden verrekend in het land van herkomst. Dit gebeurt onder andere middels de eisen in de huidige REDII aangaande duurzaam bosbeheer. Ook in de nieuwe RED III zijn strenge eisen over het duurzaam beheren van bossen, met oog voor natuurbescherming, biodiversiteit en de langetermijn productiecapaciteit van bossen. Daarnaast stelt de REDIII strenge eisen aan de monitoring van LULUCF-sectoren,

waaronder dat koolstofvoorraden behouden en verbeterd worden, en oogst niet groter is dan aanwas.

Vraag 17

Bent u van plan om de ruimte voor lidstaten die in het kader van de RED-II en de RED-III is afgesproken, te benutten om het eigen landelijke duurzaamheidskader biomassa aan te scherpen, en een nieuw ambitieus afbouwplan voor biomassa voor energie en warmte over de periode nu tot en met 2028 vast te stellen? Zo ja, om welke concrete maatregelen gaat het en op welke termijn worden die genomen? Zo nee, hoe verhoudt zich dat tot de afspraken uit het coalitieakkoord over de inzet van houtige biomassa zo snel mogelijk afbouwen?

Antwoord 17

Het kabinet werkt aan de uitvoering van het duurzaamheidskader biograndstoffen, waar uw Kamer op 12 mei jl. over is geïnformeerd⁴. Daarnaast blijft de beleidsinzet die ik met uw Kamer heb gedeeld op 22 april 2022⁵ leidend: de inzet van duurzame biograndstoffen moet passen in het eindbeeld of in de transitie daarnaartoe. Daar waar duurzame alternatieven beschikbaar komen, zal dit op termijn leiden tot een afbouw van de subsidie voor die toepassingen. Ik blijf uw Kamer op regelmatige basis informeren over de voortgang van de implementatie van het duurzaamheidskader en de beleidsinzet biograndstoffen.

Vraag 18

Bent u bekend met de uitspraak van Frank Elderson, directielid van de ECB: «destroy nature and you destroy the economy» in de Financial Times van 8 juni 2023⁶? Zo ja, volgt u de redenering van Frank Elderson dat biodiversiteitsverlies de economie bedreigt? Zo ja, hoe valt dat te rijmen met de verhoogde inzet van houtige biomassa door onder meer BECCS?

Antwoord 18

Ja, ik ben bekend met deze uitspraak. Ik onderstreep de noodzaak van het belang van biodiversiteit: voor mens, dier, natuur en ook de economie. Daarom wordt ook steeds getoetst of de beoogde inzet van biograndstoffen in lijn is met de duurzaamheidseisen uit het duurzaamheidskader, die ook toezien op mogelijke aantasting van de biodiversiteit.

Vraag 19

Kunt u deze vragen beantwoorden voor het plenaire debat over het aanvullend klimaatpakket?

Antwoord 19

Dit is tot mijn spijt niet gelukt.

⁴ Zie ook: Kamerbrief over stand van zaken implementatie duurzaamheidscriteria biograndstoffen in regelgeving | Kamerstuk | Rijksoverheid.nl.

⁵ Zie ook: Kamerbrief over beleidsinzet biograndstoffen | Kamerstuk | Rijksoverheid.nl.

⁶ FT, 8 juni 2023, «ECB flags stark economic risks from biodiversity loss», (www.ft.com/content/d83602d0-1296-4928-b58a-21cf2a6d2a0f).